

ENGELLİLER İÇİN MİMARİ VE ÇEVRE DÜZENLEMELERİ

- Engellilerin sosyal yaşama katılmasında en önemli problemlerden birisini mimari engeller oluşturmaktadır.
- Yaşlılar, çocuklar doğuştan veya sonradan engelliler; sağlıklı insanların rahatça hareket edebildiği bir ortamda yeterince düşünmediğimiz ve üzerinde durmadığımız bazı şehir içi düzenlemeler nedeni ile ulaşımda güçlüklerle karşılaşmaktadır.

MİMARİ ENGELLERLE KARŞILAŞAN ENGELLİ TIPLERİ:

- Yardım ile yürüyen kişiler: baston, koltuk değneği, yürüteç kullanan kişilerdir.
- Yardım ile yürüyen kişiler alçak basamakları aşabilirler ve hatta uzun bir rampayı tercih ederler. Yüksek basamakları aşmak oldukça zordur.
- Zemin kalitesi de bu kişiler için oldukça önemlidir.

- Izgaralar ve boşluk araları da, koltuk değneği ile yürüyen biri için oldukça tehlikelidir.
- Buzlanmış veya arızalı yüzeylerde dengede durabilmeyi zorlaştırdığı için oldukça risklidir.
- Bu kişiler diğer yayalara göre daha yavaş hareket ederler bu nedenle de kavşaklarda ve diğer yaya geçitlerinde ışık sisteminin buna uygun zamanlanması gerekmektedir.

PROTEZLİ KİŞİLER

- Alt ekstremitte protezi kullandığı halde bu kişiler, engelsiz diğer kişilerden biraz daha yavaş yürüseler de daha az sorun yaşarlar.
- Genelde, protezli kişiler ışıklı kavşaklarda daha uzun bir süreye ihtiyaç duyarlar.

Görme Engelli Kişiler

- Yolun önceden limitli algısı (ön izleme)
- Çevre hakkında kısıtlı bilgi, engellere ve diğer tehlikelere karşı daha az korunma
- Hafızaya güven ve bilinen yerlerde değişmez şartlar
- Doku ve ses gibi görünmeyen kaynaklardan özümsemiş bilgi ihtiyacı

BASTON KULLANICILARI

- Baston, koltuk değneği, yürüteç kullanan kişilerdir.
- Baston kullanımının 2 tekniği vardır;
- Dokunma ve çapraz.
- Dokunma tekniğinde baston bir kenardan diğer kenara daire çizer ve iki omuzun dış kısmında bir noktaya dokunur.
- Çapraz teknikte ise vücudun bir yanında veya omuzun dışında bir noktada sabit tutar ve diğer noktaya götürür.

- Kaldırımlar, holler, koridorlar, pasajlarda, geçitlerde ve diğer sirkülasyon alanlarında, tabela, yönlendirme, vb. işaretlerin yerden en az yüksekliği 2030 mm olmalıdır.
- Yine merdiven altı vb olması durumunda, görme engelli ya da az gören kişilerin çarpmasını önlemek amacıyla, kişilerin 2032 mm den daha alçak kısımlara girmesi, bariyer vb ile önlenmelidir.

BİNA GİRİŞLERİ

- Girişler binanın merkezi bir bölgesinden yapılmalı ve dışarıdan kolayca algılanmalıdır. Binaların esas girişlerine basamaksız şekilde ulaşılması daha doğrudur.
- Düz ayak girişler engelliler açısından son derece uygundur.
- Kapı genişliği en az 90 cm olmalıdır

- Girişte paspas, zeminle aynı seviyede olacak şekilde bir girintiye yerleştirilmelidir.
- Bina girişinde eşik bulunmamalıdır.
- Bina giriş kapıları 1.50 m'den, kapının çift kanat olması durumunda her bir kanat 1 m'den daha dar olmamalıdır.

- Bina girişlerinin düz ayak olması mümkün değilse, basamakların yanında mutlaka standartlara uygun, eğimi en fazla %6, genişliği en az 91.5 cm olan kaymaz ve düzgün malzeme ile kaplanmış bir rampa yapılmalıdır.
- Rampa ve merdivenlerde mutlaka standartlara uygun korkuluk bulunmalıdır.
- Rampaların korumasız tarafına en az 5 cm yüksekliğinde koruma bordürü yapılmalıdır

- Engelliler de herkesin girdiği ana girişten kolaylıkla, yardım almadan girebilmelidir.
- Bina giriş yolu boyunca yeterli genişlik sağlanmalı, giriş yolu engelsiz ve özellikle görme engelliler için tehlike yaratabilecek nesnelerden arındırılmış olmalıdır.
- Girişte cam kapılar varsa bunlar çarpmayı engellemek için göz hizasında şeritlerle işaretlenmelidir.

- Bina girişinde döner kapılardan kaçınılmalıdır. Döner kapı yapılıyorsa yanında mutlaka standartlara uygun, yeterli genişlikte bir kanatlı kapı yapılmalıdır.
- Otomatik açılan kayar kapılar da herkes için uygundur.

- Engellilerin herkesle aynı yolu izleyebilmesi için standartlara uygun rampaların yaya yolları ve merdivenlerle bütünleştirilmesi gerekmektedir.
- Rampa eğiminin en fazla %6 olması çok önemlidir.
- Rampaların başlangıç ve bitişlerinde tekerlekli sandalyenin manevra yapabileceği sahanlık bırakılmalı, belli uzunluğu geçen rampalarda sahanlıklar uygun aralıklarla tekrarlanmalıdır.

- Rampa eğimleri %5 ile %10 arasındadır.
- 10 cm e kadar olan yükseklik farkında eğim en fazla %10
- 25 cm'e kadar %8.25
- 50 cm' kadar %5
- Çok kısa rampalarda eğim %12 olabilir
- Rampanın boyu 6 m den fazla ise araya 1.5m lik sahanlık koyulmalıdır
- Rampa genişliği 130 cm den az olmamalıdır.

- Merdiven başlangıcı, kapı önleri, asansör önleri gibi yerler de görme engelliler için uyarıcı hissedilebilir yüzeyler yapılmalıdır.
- Tüm kapılar yeterli geçiş açıklığına sahip olmalıdır.
- Kapı önlerinde; kapının türü, açılış yönü ve konumuna göre yeterli alan bırakılmalıdır.

- Görme engellileri korumak için, merdiven yürüyüş yoluna dik olarak konumlandırılmalıdır.
- Merdivenler, rıhtsız olmamalıdır. Rıht ve basamaklar uygun ölçüde olmalıdır. Eşit genişlikte basamaklar ve eşit yükseklikte rıhtlar kullanılmalıdır.

- Her 8-10 basamakta bir uygun ölçülerde sahanlık bulunmalıdır.
- Merdiven başlangıç ve bitişlerinde görme engelliler için 60 cm genişliğinde uyarıcı hissedilebilir yüzey olmalıdır.
- Merdivenlerde basamak genişliği 300mm, basamak yüksekliği 150mm olmalıdır.

- Merdivenler yeterli genişlikte olmalı, her iki yanında standartlara uygun, kesintisiz, uygun yükseklik ve çapta küpeşte kullanılmalı ve duvar olmayan kenarlarda ayrıca korkuluk bulunmalıdır.

- Standartta belirtilen binalarda, merdivenlerin küpeştelerinde görme engelliler için merdiven ve katlarla ilgili Braille Alfabeli bilgilendirmeler bulunmalıdır.
- Merdiven kaymaz malzeme ile kaplanmalıdır.